

Nr 34.

Ankom till riksdagens kansli den 6 maj 1922 kl. 9 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften m. m. ävensom i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I en den 17 mars 1922 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 224, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga nedan intagna förslag till

dels förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften,

dels ock förordning om ändrad lydelse av 49 § i förordningen den 19 november 1914 (nr 381) om arvsskatt och skatt för gåva.

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
<i>Bevis</i> rörande anmälan om idkande av handel eller annat näringsyrke	6	—	—	—	6	—	6	—	—	—
» rörande tillstånd att utöva tillverkning i skattefritt bryggeri	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
» annat	1	—	1	—	1	—	2	—	2	—
» ; se även <i>Intyg</i> .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Burbrev</i> i Stockholm och Göteborg	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» i andra städer	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Certifikat</i> , allmänt, rörande fartygs säkerhet, förses med stämpel till följande belopp:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
för fartyg under 100 bruttoton.....	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—
» » om 100 intill 300 »	—	—	—	—	6	—	6	—	—	—
» » » 300 » 1,000 »	—	—	—	—	10	—	10	—	—	—
» » » 1,000 » 2,000 »	—	—	—	—	20	—	20	—	—	—
» » » 2,000 bruttoton eller däröver ..	—	—	—	—	40	—	40	—	—	—
» , beträffande särskilt förhållande, som rör fartygs säkerhet	—	—	—	—	2	—	4	—	—	—
<i>Diplom</i> — — — se <i>Fullmakt</i> .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» att vara provisor	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—
<i>Doktorsbrev</i>	—	—	—	—	<i>fritt</i>					
<i>Dom med rubrik</i> ; lika med <i>Utslag med rubrik</i> .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Fastighetsregister</i> , avskrift eller utdrag av upplägg i, som jämlikt — — — förrättningsman	—	—	—	—	<i>fritt</i>					
som eljest begäres:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
om avskriften eller utdraget omfattar blott ett inskrivningsrum	—	75	—	—	1	—	—	—	—	—
om avskriften eller utdraget omfattar mera än ett inskrivningsrum:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
för det första rummet.....	—	75	—	—	1	—	—	—	—	—
för vardera av det andra och tredje rummet.....	—	25	—	—	—	50	—	—	—	—
för ett vart av efterföljande rum.....	—	10	—	—	—	20	—	—	—	—

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Fribordscertifikat förses med stämpel till följande belopp: för fartyg, som har klass i klassificeringssällskap:										
under 300 bruttoton	—	—	—	—	—	—	36	—	—	—
om 300 intill 500 »	—	—	—	—	—	—	54	—	—	—
» 500 » 1,000 »	—	—	—	—	—	—	72	—	—	—
» 1,000 » 1,500 »	—	—	—	—	—	—	90	—	—	—
» 1,500 » 2,000 »	—	—	—	—	—	—	108	—	—	—
» 2,000 » 2,500 »	—	—	—	—	—	—	126	—	—	—
» 2,500 » 3,000 »	—	—	—	—	—	—	144	—	—	—
och ökas stämpeln sedermera för varje ytterligare fullt antal av 1,000 ton utav fartygets bruttodräktighet med							18	—	—	—
dock vare högsta stämpel	—	—	—	—	—	—	270	—	—	—
för fartyg, som icke har klass i klassificeringssällskap:										
under 100 bruttoton	—	—	—	—	—	—	72	—	—	—
om 100 intill 300 »	—	—	—	—	—	—	108	—	—	—
» 300 » 500 »	—	—	—	—	—	—	144	—	—	—
» 500 » 1,000 »	—	—	—	—	—	—	198	—	—	—
» 1,000 » 1,500 »	—	—	—	—	—	—	252	—	—	—
» 1,500 » 2,000 »	—	—	—	—	—	—	306	—	—	—
» 2,000 » 2,500 »	—	—	—	—	—	—	360	—	—	—
» 2,500 » 3,000 »	—	—	—	—	—	—	414	—	—	—
och ökas stämpeln sedermera för varje ytterligare fullt antal av 1,000 ton utav fartygets bruttodräktighet med							54	—	—	—
Fullmakt för notarius publicus:										
i Stockholm och Göteborg	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
i övriga städer	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» för mäklare eller skeppsklarerare:										
i Stockholm och Göteborg	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—
i övriga städer	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» annan							fri			
Interims nationalitets- och registreringscertifikat	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—
» passagerarfartygscertifikat	—	—	—	—	2	—	4	—	—	—
Kallelse å okända borgenärer i anledning av ansökning om tillstånd att nedsätta aktiebolags kapital	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
<i>Missiv</i> för predikoprovs avläggande	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
<i>Mutsedel</i>	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Nationalitets- och registreringscertifikat</i> förses med stämpel beträffande maskindrivet fartyg till belopp av 80 öre samt beträffande icke maskindrivet fartyg till belopp av 40 öre, allt för varje fulla 10 ton av fartygets bruttodräktighet; och vare lägsta stämpel 4 kronor. Därest beträffande icke mätningsskyldigt fartyg dräktigheten icke är utränt, utgår stämpel likaledes med 4 kr.										
<i>Pass, fartygs-:</i>										
tullpass:										
för öppen båt	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—
för annan farkost	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
årspass					fritt					
» rese-:										
för den, som reser i kronans ärende					fritt					
för annan person:										
till inrikes orter	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—
till utrikes orter:										
för invånare i Torneå fogderi för resa till Uleåborgs län i Finland					fritt				4	—
annat	4	—	—	—	4	—	—	—	4	—
<i>Passagerarfartygscertifikat</i> förses med stämpel till följande belopp:										
för fartyg under 50 bruttoton	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—
om 50 intill 100 »	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—
» 100 » 300 »	—	—	—	—	10	—	10	—	—	—
» 300 » 1,000 »	—	—	—	—	20	—	20	—	—	—
» 1,000 » 2,000 »	—	—	—	—	40	—	40	—	—	—
» 2,000 bruttoton eller däröver	—	—	—	—	80	—	80	—	—	—
<i>Protest, notarial-:</i> protokoll däröver, varje ark	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Protokoll, varigenom</i> — — — avlagd föreskriven ed					fritt					
» konkursdomarens, angående förordnande eller entledigande av person att tillhandaga gäldenär vid upprättande av boförteckning enligt lagen om utmätningssed					fritt					

	1 Avd.	2 Avd.	3 Avd.	4 Avd.	5 Avd.
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.
<i>Protokoll.</i> angående lagfart — — — ekonomisk besiktning					
» över annan besiktning, värdering, utmätning, kvarstad eller dylik förrättning, varje ark	1	—	1	—	1
— — — — —					
» annat:					
som utgives till part, vilken utan särskild begäran författningsenligt är skyldig att lösa det-samma:					
första arket	3	—	4	—	8
andra arket	2 50	3	—	4	—
varje av de övriga	2 75	3	—	4	—
som på begäran utgives till part, vilken eljest icke författningsenligt är skyldig att lösa det-samma:					
första arket	3	—	4	—	2
andra arket	2 50	3	—	2	—
varje av de övriga	2 75	3	—	2 50	2
som eljest utgives; lika med <i>Auskript</i> .					
<i>Prästebrev</i>	—	—	—	8	—
<i>Resolution,</i> vilostånds, för varje gruveutmål, vilket beviljat vilostånd avser, samt för varje år, viloståndet medgivits att gälla	10	—	—	—	20
skolande dock resolution, varigenom vilostånd medgivits för stenkolsgruveanläggning, varå koncession meddelats, förses med stämpel till belopp av:					
1 krona 50 öre för varje hektar, som viloståndet avser, till och med 100 hektar.					
1 krona för varje hektar därutöver till och med 300 hektar, och					
50 öre för varje hektar därutöver, allt beräknat för varje år, viloståndet med-givits att gälla.					
» kommunikations-	<i>fri</i>	<i>fri</i>	2	—	4
dock skall stämpel — — — ekonomisk verksamhet			<i>fri</i>		
» angående föreläggande enligt vattenlagen	—	—	2	—	—
» eljest innefattande huvudsakligt beslut, tecknad å företedd handling	3	—	4	—	5
» med rubrik; lika med <i>Utslag med rubrik</i> .					
Se för övrigt 6 §.					

	1 Avd.	2 Avd.	3 Avd.	4 Avd.	5 Avd.
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.
Salubrev å utmätningssvis försåld fast egendom	4	—	6	—	—
Sjöfartsbok	—	—	fr	—	—
Sjökapitensbrev	—	—	—	10	—
Sjömansrulla eller folkpass:					
för utrikes sjöfart	2	—	—	—	—
för inrikes sjöfart	—	—	fr	—	—

Slutsedel	2	—	—	—	—

Styrmansbrev	—	—	—	10	—
Stämning	2	2	4	4	4
Tillståndsbevis för utövande av näring eller yrke.....	8	—	10	—	—

Utslag under rubrik:					
som utgives till part, vilken, utan särskild begäran, för-					
fattningssnligt är skyldig att lösa detsamma:					
första arket	4	—	6	20	40
andra arket	3	—	4	4	10
varje av de övriga	3 25	—	4	4	10
som på begäran utgives till part, vilken eljest icke för-					
fattningssnligt är skyldig att lösa detsamma:					
första arket	2	—	2	2	2
andra arket	2	—	2	2	2
varje av de övriga	2 50	—	2 50	2	2
som eljest utgives; lika med <i>Avskrift</i> .					
Vattenbok, utdrag eller avskrift av text- eller ritningsblad,					
varje blad	—	1	—	2	—

Vederhäftighetsbevis; lika med <i>Bevis</i> annat.					

Äktenskapsregistret, utdrag av	—	—	—	4	—
Expedition, som icke här ovan är särskilt nämnd, varje ark	1	1	1	2	2
» för vilken utgår lösen, skall, därest denna lösen					
författningssnligt bör redovisas till statsverket,					
förses utöver eljest utgående stämpelavgift					
med stämpel till belopp, motsvarande den					
ifrågavarande lösen.					

7 §.

Från stämpelavgift — — — kronan befriad.

Dessutom äro — — — i ämbetet eller tjänsten.

Frihet från stämpel enligt detta — — — i ärenden, som avses i lagen rörande avgäld från avsöndrad lägenhet eller i lagen angående avlösning av sådan avgäld; i ärenden angående tilläggsavvittring eller ströängars indragande till kronan; i ärenden, som anhängiggjorts hos justitiekanslersämbetet — — — inom yrkesinspektionen.

Konungen äger — — — utländska hamnar.

8 §.

Följande enskilda handlingar skola, även där de äro utfärdade av offentlig myndighet, förses med stämpel på sätt här nedan stadgas.

— — — — —
Avkomst eller annan förmån av fast egendom: avhandling därom skall, då den för vinnande av inteckning eller betalning hos offentlig myndighet företes, förses med stämpel av 2 kronor.

— — — — —
Depositionsräkning, kapitalräkning eller annan räkning hos bank, annan kreditinrättning, bankir eller ekonomisk förening, å vilken räkning penningar — — — bevakas i konkurs.

Se för övrigt 54 och 55 §§.

— — — — —
Köp av lösören, vilka i säljarens vård kvarbliva: avhandling därom skall, då den för intagande i vederbörande myndighets protokoll företes, förses med stämpel av 1 krona för varje fulla 100 kronor av köpesumman.

— — — — —
Servitutsavtal: avhandling därom skall, då den för vinnande av inteckning eller betalning hos offentlig myndighet företes, förses med stämpel av 5 kronor.

Skattelösen av kronojord: brev eller resolution därå skall, då handlingen för lagfart företes, förses med stämpel av 10 kronor; dock skall dylik handling, på grund varav lagfart sökes för aktiebolag, som icke driver bankrörelse, förses med stämpel av 20 kronor.

Skogsavverkning: avhandling, varigenom rätt till skogsavverkning upplåtes eller vari vid försäljning av fastighet sådan avverkningsrätt förbehålles, skall, då den för vinnande av inteckning företes, förses

med stämpel av 1 krona för varje fulla 100 kronor av vad för rättigheten blivit utfäst eller, om detta icke blivit i avhandlingen till visst belopp bestämt, av 20 öre för varje fullt antal av 10 ar ntav det upplåtna skogsskiftet.

Sökes — — — — — betalning sökes.

— — — — —
Aktenskapsförord skall, då det för intagande i domstols protokoll företes, förses med stämpel av 10 kronor.
 — — — — —

20 §.

Vill någon — — — som kan skattas i penningar.

Den, som i enlighet med bestämmelserna i denna paragraf förklaras berättigad att återbekomma erlagd stämpelavgift, skall tillika äga erhålla ränta å det belopp, varom fråga är, efter fem för hundra om året från och med den dag, beloppet visas vara av honom guldets, till den dag, detsamma återbekommes; dock må ränta ej utgå från och med tidigare dag än den, då det ärende, som föranlett stämpelbeläggningen, vid domstol handlagts, samt ej heller för längre tid än till dess 30 dagar förflutit efter det laga kraft åkommit det utslag, varigenom ansökningen om stämpelavgiftens återfående bifallits.

21 §.

Förmår i fall, — — — för mycket erlagts.

Vad sålunda är stadgat — — — än det erlagda.

Då restitution av stämpelavgift beviljas enligt föreskrifterna i denna paragraf, skall det ankomma på Konungen att förordna, i vad mån sökanden må erhålla ränta å det belopp, som han berättigas återbekomma; dock må ränta icke utgå efter högre räntefot eller för längre tid än i 20 § andra stycket är stadgat.

42 §.

I redovisning — — — skuldförbindelser till Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande. Vad sålunda stadgats utgör icke hinder för att i arbetsordning eller lönestat för rådstuvurätt och magistrat meddela föreskrift, att hos nämnda myndigheter anställd befattningshavare, som är stämpelförsäljare, skall till stadens kassa inbetala honom tillkommande provision.

Har på — — — gå åter.
Har samma — — — försäljningssumma.
Skall — — — provisionsbeloppet.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1922; och må den i 20 och 21 §§ omförmälda ränta å återburna stämpelmedel icke utgå från tidigare dag.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 49 § i förordningen den 19 november 1914 (nr 381) om arvsskatt och skatt för gåva.

Häriigenom förordnas, att till 49 § i förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva skall fogas ett nytt moment av följande lydelse:

3 mom. Den, som i enlighet med bestämmelserna i 1 mom. eller 2 mom. första stycket av denna paragraf förklarats berättigad att återfå erlagd skatt, skall tillika äga erhålla ränta å det belopp, varom fråga är, efter fem för hundra om året från och med den dag, beloppet visas vara av honom guldets, till den dag, detsamma återbekommes; dock må ränta ej utgå för längre tid än till dess 30 dagar förflutit efter det laga kraft åkommit det utslag, varigenom ansökningen om skattens återbekommande bifallits, och skall ej heller, då den handling, som legat till grund för skattens bestämmande, skolat ingivas till domstol, ränta utgå från och med tidigare dag än den, då det ärende, i samband varmed skatten bestämts, vunnit handläggning vid domstolen.

Då ansökan om återfående av skatt bifalles enligt 2 mom. andra stycket av denna paragraf, skall det ankomma på Konungen att förordna, i vad mån sökanden må erhålla ränta å det belopp, som av honom återbekommes; dock må ränta ej utgå efter högre räntefot eller för längre tid än i första stycket av detta mom. är stadgat.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1922; och må ränta å återburna arvs- eller gåvoskattemedel icke utgå från tidigare dag.

Till bevillningsutskottet hava jämväl hänvisats tre i anledning av förevarande proposition väckta motioner, nämligen dels de likalydande motionerna nr 140 i första kammaren av herrar *Rogberg* och *Hult* och nr 279 i andra kammaren av herrar *Rehn* och *Wiklund*, dels ock motionen nr 143 i första kammaren av herr *Vindahl*, i vilka tre motioner hemställts om vissa ändringar i Kungl. Maj:ts förslag. Beträffande den närmare innebörden av motionärernas yrkanden får utskottet hänvisa till det följande.

I det uttalande, vari chefen för finansdepartementet den 7 januari 1922 till statsrådsprotokollet redogjorde för de beräkningar av statsverkets inkomster, som verkstälts i och för uppgörande av riksstaten för första halvåret 1923 (inkomsterna, sid. 16) angav departementschefen sin avsikt vara att föreslå vissa förhöjningar i gällande stämpelförordnings tariffer; och meddelade departementschefen, att han ansåge de avsedda höjningarna komma att inbringa omkring 2 miljoner kronor. Med stöd av, bland annat, nämnda antagande har departementschefen ansett sig kunna höja den av riksräkenskapsverket för nyssnämnda tid föreslagna beräkningen av stämpelmedlen, 22 miljoner kronor, till 25 miljoner kronor. Genom den förevarande propositionen har Kungl. Maj:t framlagt det sålunda i utsikt ställda förslaget.

Till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet har departementschefen, med erinran om det vid inkomstberäkningen sålunda anförda, framhållit, att förhöjningar i gällande stämpeltariffer påkallades av det nuvarande statsfinansiella läget. Även bortsett härifrån måste emellertid, har departementschefen vidare anført, sådana höjningar anses väl motiverade med hänsyn till penningvärdets fall. I sådant hänseende har departementschefen erinrat, att, sedan den nu gällande stämpelförordningen den 19 november 1914 utfärdats, endast i jämförelsevis få fall höjningar vidtagits i stämpelsatserna samt vidare att dessa vore till stor del bibehållna oförändrade från tidigare stämpelförordningar; i allt fall vore de således bestämda med hänsyn till ett betydligt högre penningvärde än det, som nu rådde eller i framtiden kunde antagas bliva gällande. I fråga om den vid förslagets uppgörande följda planen har departementschefen meddelat, att han icke ansett det böra i detta

sammanhang ifrågakomma att vidtaga någon rubbning i de principer, som låge till grund för stämpelsatsernas bestämmande; allenast i särskilda undantagsfall komme därför ändringar av principiell innebörd att ifrågasättas.

Beträffande vad föredragande departementschefen vidare anfört till stöd för de föreslagna stämpelförhöjningarna liksom även angående innebörden av övriga i propositionen innefattade förslag och den för dessa anförda motiveringen får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

De höjningar i stämpelsatserna, som Kungl. Maj:ts förslag innefattar, avse i främsta rummet de i första kapitlet av stämpelförordningen upptagna stämpelarna till statsmyndigheternas expeditioner. I fråga om dessa stämpelsatser innebär förslaget i allmänhet en fördubbling, men i vissa fall föreslås viss differentiering å expeditioner från olika myndigheter. En av de expeditioner, beträffande vilka sådan differentiering föreslås, är *protokoll, annat*. Då Kungl. Maj:ts förslag, i vad det avser sistnämnda punkt, är föremål för ändringsyrkande i en av de föreliggande motionerna har utskottet velat här återgiva följande uttalanden av departementschefen beträffande förslaget om differentiering i vissa stämpelsatser.

»Enligt bestämmelse i stämpelförordningen äro statsmyndigheterna att hänföra till fem olika avdelningar, och hava stämpelsatserna bestämts med hänsyn till dessa avdelningar, så att för expeditioner av visst slag, utfärdade av myndigheter inom samma avdelning, stämpeln skall utgå med lika belopp. Beträffande åtskilliga slag av expeditioner, som kunna utfärdas av myndigheter inom flera sådana avdelningar, gäller nu, att väl totalbeloppet av de avgifter, en expedition betingar, är lika, vare sig den myndighet, som utfärdat expeditionen, tillhör den ena eller andra av dessa avdelningar, men att lösen- och stämpelsatserna dock äro olika, så att expedition, utfärdad av myndighet inom en avdelning, drager högre stämpel men lägre lösen än expedition, utfärdad av myndighet inom annan avdelning. Detta förhållande sammanhänger särskilt därmed, att staten ansett sig böra lämna bidrag till de kostnader, som städerna hava att vidkännas för sin rättskipning, något som skett därigenom, att en del av det belopp, vilket vid underrätt å landet erlägges i stämpelavgift för utfärdade expeditioner, förklarats skola, då fråga är om stadsdomstol, utgå i form av expeditionslösen. Då fråga uppstår om förhöjning av stämpelavgiften för dylika expeditioner, bör man tydligen tillse, att totalbeloppen av de avgifter, som expeditionerna betinga, fortfarande komma att ställa sig lika. Stämpelavgifterna böra följaktligen för expeditioner, utfärdade av myndigheter inom de olika avdelningarna, höjas med samma absoluta belopp och sålunda principen om avgifternas fördubbling i viss mån lämnas å sido. — — — — — Beträffande dessa expeditioner, utfärdade av myndigheter inom de olika avdelningar, om vilka i varje fall kan vara fråga, bör enligt mitt förmenande stämpelavgiften höjas med samma

belopp, som för närvarande utgår i stämpel för expedition från vederbörande av staten avlönade myndighet, sålunda utan avseende på den nedsättning i stämpelavgiften, som gäller för expeditioner utfärdade av de utav städerna avlönade myndigheterna. I fråga om den viktigaste av omförmälda expeditioner, nämligen *protokoll, annat*, kommer detta att medföra en höjning av stämpelavgiften beträffande häradsrätts protokoll för första arket från 2 kronor till 4 kronor och för varje följande ark från 1 krona 50 öre till 3 kronor samt beträffande rådstuvurätts protokoll för första arket från 1 krona till 3 kronor, för andra arket från 1 krona till 2 kronor 50 öre och för varje följande ark från 1 krona 25 öre till 2 kronor 75 öre.»

I motionerna nr 140 i första och nr 279 i andra kammaren har hemställts, att vad Kungl. Maj:t beträffande *protokoll, annat*, föreslagit, icke måtte bifallas.

Motionerna
I: 140 och
II: 279.

I sin till stöd för detta förslag åberopade motivering hava motionärerna till en början anført i huvudsak följande. De under ifrågasvarande rubrik föreslagna stämpelsatserna vore, särskilt såvitt anginge första och andra avdelningens statsmyndigheter, underdomstolarna i stad och på landet, ägnade att ingiva betänkligheter. Den ifrågasatta höjningen syntes nämligen motionärerna allt för stor. Redan med nuvarande taxa klagades, att stämpelavgiften för den rättsökande allmänheten allmänt kändes tung; det klagades, att expeditionsstämpeln vid lagfart vore tung för mindre fastighetsägare; och desto mer skulle det klagas över en kännbar stämpelförhöjning. Motionärerna skulle emellertid ansett, att de förväntade klagomålen över dryga stämplat i nu förevarande hänseende kunde lämnas utan beaktande, om stämpelförhöjningen kunde beräknas tillföra statskassan en avsevärd inkomst. Något sådant vore emellertid enligt motionärernas mening icke att förvänta, till stöd varför motionärerna anført följande:

»Det är visserligen synnerligen vanskligt att beräkna den sannolika inkomstökningen av de nyföreslagna stämpelförhöjningarna och Kungl. Maj:t har i propositionen avstått från försök därutinnan, men då enligt generalpoststyrelsens ämbetsberättelse för år 1920 i en stämpeluppbörd å tillhoppa 69,252,792 kronor helarkstämplat eller just stämplat av sådant slag, som här egentligen är i fråga, försålts för 940,222 kronor samt av dessa stämplat kanske så många som i värde motsvarat hälften av sistsagda summa åtgått för protokoll »annat», så torde man hava fog påstå, att om den föreslagna förhöjningen av riksdagen avböjes och således den gällande stämpelsatsen här behålles, detta ej i avsevärd grad berör statens finanser.»

Mot de föreslagna höjningarna av stämpeln för protokoll från statsmyndigheter hörande till 3:dje, 4:e och 5:te avdelningarna vore, hava motionärerna anført, mindre att säga, men om man avstode från att höja expeditionsstämpeln för protokoll från underdomstolarna, syntes det vara skäl att även avstå från ökning av motsvarande stämpel under de övriga avdelningarna.

Motionen
I: 143.

I motionen nr 143 i första kammaren ifrågasätts vissa avvikelser från Kungl. Maj:ts förslag, såvitt angår stämpelsatserna för apoteksprivilegium, adelsbrev, friherrebrev, grevebrev, utnänningsbrev för riddare och kommandörer av de särskilda ordnarna, doktorsbrev samt vederhäftighetsbevis.

Stämpelavgifterna för *apoteksprivilegium*, vilka nu utgöra i stad och köping 100 kronor och på landet 40 kronor hava av Kungl. Maj:ts föreslagits höjda till dubbla de nuvarande beloppen.

I förevarande motion har yrkats, att nämnda stämpelavgifter måtte höjas till tio gånger nu gällande belopp eller till 1,000 kronor för apoteksprivilegium i stad eller köping och till 400 kronor för privilegium å landet. Till stöd för detta sitt förslag har motionären väsentligen anfört följande. Vid den tidpunkt, då de nuvarande stämpelsatserna fastställdes, hade apotekarnas inkomster varit mycket blygsammare än nu. En betydligt större höjning än den av Kungl. Maj:ts föreslagna syntes i detta fall vara desto mera påkallad, som den ifrågasatta stämpelavgiften icke stode i lämplig proportion till vissa andra avgifter. I förhållande till värdet av ifrågavarande privilegier finge det anses billigt, att stämpelsatserna höjdes till de i motionen föreslagna beloppen.

Beträffande avgiften för *adelsbrev, friherrebrev och grevebrev samt utnänningsbrev för riddare och kommandörer av de särskilda ordnarna* har Kungl. Maj:ts icke ifrågasatt någon ändring. Statsrådsprotokollet innehåller härom endast, att departementschefen icke funnit anledning att vid nämnda rubriker föreslå någon höjning av stämpelsatserna.

I motionen har hemställts, att dessa stämpelsatser måtte fördubblas. Såsom motivering härför har anförts, att samtliga ifrågavarande utnänningsbrev finge anses bliva eftersökta även om stämpelavgiften på nämnda sätt höjdes ävensom att de personer, som bleve föremål för dylik utnämning, ägde möjlighet att erlagga förhöjda avgifter.

Doktorsbrev, som utfärdas utan avlagt prov, hava hittills varit belagda med stämpel till belopp av 100 kronor i första avdelningen och 150 kronor i andra avdelningen. I den kungl. propositionen har nu förslag väckts om borttagande av nämnda stämpelavgifter. Departementschefen har härutinnan anfört följande:

»I samband med den allmänna revideringen av stämpelsatserna för statsmyndigheternas expeditioner har jag även ansett mig böra föreslå borttagandet av stämpelskyldigheten för en expedition, som hittills skolat beläggas med stämpel, nämligen *doktorsbrev*, som utfärdas utan avlagt prov. Den utmärkelse, som en kallelse till hedersdoktor innebär, är att anse såsom i viss mån analog med tilldelande av professors namn, heder och värdighet. Den handling, som utfärdas vid tilldelandet av sistnämnda utmärkelse, har betraktats såsom karaktärsfullmakt och

lärer för övrigt på senare tid hava utgjort det vanligast förekommande slaget av karaktärsfullmakter. Såsom karaktärsfullmakt har sådan handling också tidigare stämpelbelagts. Stämpelskyldigheten för karaktärsfullmakter har emellertid numera borttagits genom förordning den 7 juli 1921 (nr 394), och konsekvensen synes då fordra, att jämväl nu åsyftade slag av doktorsbrev bliver stämpelfritt. Frågan om stämpelskyldigheten för omförmälda doktorsbrev torde i allt fall icke äga någon betydelse från statsfinansiell synpunkt.»

I ovan omförmälda motionen nr 143 i första kammaren har yrkats, att stämpelsatserna för ifrågavarande doktorsbrev måtte bibehållas vid hittillsvarande belopp.

Vidkommande *vederhäftighetsbevis*, vilka hittills varit belagda med en lösenavgift av 1 krona men däremot varit fria från stämpel, har Kungl. Maj:t föreslagit, att desamma i stämpelhänseende måtte likställas med övriga ej särskilt nämnda bevis.

I ovannämnda motion har yrkats avslag å Kungl. Maj:ts förslag i denna del, därvid motionären anför, att då avgiften för berörda bevis drabbade de minsta låntagarna lika hårt som de större, någon höjning av densamma icke syntes motionären böra äga rum.

De i gällande stämpelförordning upptagna avgifterna äro, på sätt chefen för finansdepartementet påpekat, bestämda under ett väsentligt högre penningvärde än det nuvarande. Om en höjning av sådana avgifter av berörda anledning är försvarlig, så innebär det statsfinansiella läget för närvarande, enligt utskottets mening, ett starkt skäl att begagna den möjlighet att bereda en ökning av statsinkomsterna under inkomstititeln stämpelmedel, som sålunda erbjuder sig. Utskottet har på dessa, även av departementschefen angivna skäl i princip anslutit sig till propositionen.

*Utskottets
yltrande.*

De i ovannämnda motioner gjorda ändringsyrkandena föranleda från utskottets sida följande yttrande.

Vad beträffar det av herrar Rogberg och Hult samt herrar Rehn och Wiklund framställda förslaget, att någon höjning av stämpelavgiften för *protokoll, annat*, icke måtte äga rum, må först anmärkas, att de av Kungl. Maj:t här föreslagna höjningarna knappast torde bliva så betungande som motionärerna antagit. Utgifterna för expeditioners lösande torde nämligen, även med sådana förhöjningar, komma att utgöra en ringa bråkdel av de vid anlitande av domstol uppstående kostnaderna, vilka i övrigt omfatta utgifter för inställelse vid domstolen, anlitande av ombud, ersättning åt vittnen m. m. Vidare kan påpekas, att den ifrågavarande avgiftsökningen icke komme att drabba parter, som på

grund av fattigdom berättigas till fri rättegång, enär dessa överhuvud icke hava att erlagga avgifter för nödiga expeditioner.

På sätt ovan återgivits hava motionärerna uttalat, att om den nu ifrågavarande stämpelförhöjningen icke bifölles, detta icke skulle i avsevärd grad beröra statens finanser. I syfte att stödja detta omdöme hava motionärerna mot siffran för hela stämpeluppbörden för ett visst år, nämligen 1920, 69,252,792 kronor, ställt det här i ingående beloppet för försålda helarksstämplat, 940,222 kronor, och anført, att av sistnämnda belopp kanske hälften belöpte på »protokoll, annat». Utan att inlåta sig på frågan, huruvida sistberörda antagande har skäl för sig, har utskottet velat påminna om, att den förevarande propositionen avser att tillföra statsverket en inkomstökning av omkring 2 miljoner kronor. Även om stämpelinkomsten för »protokoll annat» beräknas på sätt motionärerna gjort, betyder ett avslag på Kungl. Maj:ts förslag i denna punkt uppenbarligen en väsentlig nedsättning av den avsedda inkomstökningen.

Av nu anförda skäl har utskottet, som, på sätt ovan angivits, anslutit sig till den plan för inkomstökning, som den förevarande propositionen följer, ansett sig böra, med avstyrkande av vad i de ifrågavarande motionerna föreslagits, hemställa om bifall till propositionen i denna del.

Beträffande det i herr Vindahls ovannämnda motion, nr 143 i första kammaren, framställda förslaget att höja stämpeln för *apoteksprivilegium* till 1,000 kronor i stad eller köping och 400 kronor på landet, må till en början framhållas, att den i propositionen föreslagna stämpelförhöjningen avser i stort sett en fördubbling av en del av de nuvarande stämpelsatserna. Någon avvägning av de olika stämpelsatserna inbördes ingår icke i planen för de av Kungl. Maj:t ifrågasatta ändringarna i stämpelförordningen. Utskottet har icke kunnat finna, att vad motionären till stöd för berörda förslag anført innefattar tillräckliga skäl att frånga Kungl. Maj:ts förslag i ifrågavarande del. De inkomstbelopp, som olika apotek motsvara, torde nämligen vara mycket växlande. Endast ett ringa antal torde giva mycket betydande inkomster; och den i stämpelförordningen gjorda indelningen i apotek i stad eller köping och apotek på landet torde icke kunna följas, om det gäller en så betydande stämpelökning som motionären förordat. En sådan synes olämplig även ur den synpunkten, att ett förslag till apoteksväsendets ordnande föreligger och det icke torde vara uteslutet, att inkomsterna från de mera givande apoteken inom få år komma att väsentligt beskäras.

Vad herr Vindahl föreslagit i fråga om höjning av stämpelsatserna för *adels-, friherre- och grevebrev* torde sakna praktisk betydelse. Detta torde gälla även förslaget i vad det avser stämpelavgifterna för *utnämningssbrev för riddare och kommendörer av de särskilda ordnarna*, enär sådana brev, enligt vad utskottet inhämtat, numera enligt vedertagen praxis i flertalet fall icke utlösas.

Borttagandet av stämpelavgiften för *doktorsbrev, som utfärdas utan avlagt prov*, är, såsom i propositionen framhållits, närmast att betrakta såsom en konsekvens därav, att karaktärsfullmakterna numera gjorts stämpelfria. Då avgift ej utgår vid tilldelande av t. ex. professors namn, heder och värdighet, synes sådan ej heller böra ifrågakomma vid kallelse till hedersdoktor. Det synes även ur principiell synpunkt riktigt, att utmärkelser av ifrågavarande slag icke bli föremål för betungande avgifter utan stå öppna för personer, som gjort sig förtjänta av dem, utan avseende på vederbörandes ekonomiska ställning.

Av sålunda angivna skäl har utskottet icke ansett sig böra i anledning av herr Vindahls motion frångå vad Kungl. Maj:ts förslag i nu berörda delar innehåller.

Såsom förut anförts, äro *vederhäftighetsbevis* för närvarande fria från stämpel. Kungl. Maj:ts förslag att införa stämpelpfiktighet för dessa bevis innefattar sålunda ett avsteg från den eljest i allmänhet tillämpade principen beträffande stämplat för statsmyndigheters expeditioner att endast ifrågasätta en fördubbling av nu gällande stämpelsatser.

Det i herr Vindahls motion gjorda yrkandet, att sistnämnda förslag icke måtte bifallas, avser följaktligen icke någon avvikelse från den i propositionen följda planen. Vid sådant förhållande och då å ena sidan höjd avgift för vederhäftighetsbevis torde komma att för många små låntagare verka betungande och å andra sidan frågan icke torde kunna tillmätas någon nämnvärd statsfinansiell betydelse, har utskottet ansett sig böra tillstyrka herr Vindahls motion i nu ifrågavarande del.

Beträffande *missiv för predikoprovs avläggande* innefattar Kungl. Maj:ts förslag en höjning av den nuvarande stämpelavgiften, 2 kronor, till 4 kronor.

Till bevillningsutskottet har från finansdepartementet överlämnats i avskrift en av Strängnäs domkapitel till Kungl. Maj:t ingiven skrivelse av följande lydelse:

»Enligt vad för Domkapitlet är känt, har Eders Kungl. Maj:t till riksdagen avlåtit nådig proposition om vissa ändringar i förordningen angående stämpelavgiften.
Bihang till riksdagens protokoll 1922. 7 saml. 28 häft. (Nr 34.)

I anledning härav har Domkapitlet ansett sig böra inför Eders Kungl. Maj:t påpeka ett förhållande, varuti enligt Domkapitlets mening en förändring är av behovet påkallad.

När präster blivt på förslag till prästerlig tjänst uppförda, skola missiv för avläggande av predikoprov för dem utfärdas, och hava dessa missiv hittills stämpelbelagts med två kronor. En sådan avgift för en underrättelse om det utsatta provet, vilket icke medför någon visshet om befordran, finnes icke för någon annan tjänsteman. Härvid bör även erinras om, att stämpel icke ens å fullmakt vidare förekommer.

På grund av det sålunda anförda får Domkapitlet i underdånighet hemställa, det Eders Kungl. Maj:t tacktes vidtaga åtgärder, att i sammanhang med övriga ändringar i förordningen angående stämpelavgiften även stämpel å missiv för predikoprov avläggande måtte borttagas.»

Vad domkapitlet sålunda anført har synts utskottet behjärtansvärt. Vid sådant förhållande och då statsfinansiella skäl icke torde kunna anses stå i vägen för ett upphävande av stämpelplikten för missiv, som avses i domkapitlets skrivelse, samt en sådan åtgärd icke heller synes giva anledning till andra ändringar i stämpelförordningen, har utskottet ansett sig böra, med avstyrkande av den stämpelhöjning Kungl. Maj:t föreslagit för omförmälda missiv, förorda, att stämpelfrihet införes vid rubriken.

Vad Kungl. Maj:ts förslag i övrigt innehåller har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte

1) avslå motionerna I: 140 av herrar Rogberg och Hult samt II: 279 av herrar Rehn och Wiklund;

2) avslå motionen I: 143 av herr Vindahl, i vad densamma avser stämpelavgifterna för

a) apoteksprivilegium;

b) adelsbrev, friherrebrev och grevebrev;

c) utnämningbrev för riddare och kommandörer av de särskilda ordnarna;

d) doktorsbrev, som utfärdas utan avlagt prov;

3) med bifall till vad herr Vindahl i motionen I: 143 föreslagit i fråga om vederhäftighetsbevis, besluta, att sådana bevis skola vara fria från stämpel;

4) besluta, att missiv för predikoprovs avläggande likaledes skola vara fria från stämpel;

5) med förklarande att Kungl. Maj:ts proposition nr 224 icke kunnat oförändrad bifallas, antaga *dels* ovan införda förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften med de ändringar, som må föranledas av vad riksdagen vid ovan intagna punkter kan komma att besluta, *dels ock* ovan införda förslag till förordning om ändrad lydelse av 49 § i förordningen den 19 november 1914 (nr 381) om arvsskatt och skatt för gåva.

Stockholm den 3 maj 1922.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, friherre Fleming, Gustaf Nilsson, Antonsson, K. A. Nilson, Rosén, Björnsson, Boman, Bårg i Katrineholm, Lithander, Johansson i Kälkebo, Alexis Björkman, Leander, Ericsson i Obergå, Bengtsson i Kullen, Lövgren i Nyborg, Björklund, Winkler, Granath och Olsson i Hov.

Reservationer:

vid punkten 2) a):

av herrar *Gustaf Nilsson* och *Rosén*, vilka hemställt,

att riksdagen måtte, med bifall till herr Vindhls motion, I: 143, i vad densamma avser stämpelavgifterna för apoteksprivilegium, besluta, att desamma skola höjas till 1,000 kronor för apotek i stad eller köping och 400 kronor för apotek på landet;

vid punkten 2) c):

av herrar *Rosén, Gustaf Nilsson, K. A. Nilson, Björnsson, Alexis Björkman, Lövgren* i Nyborg, *Björklund* och *Granath*, vilka anförde:

»Den av utskottet inhämtade upplysningen, att utnämningssbrev för riddare och kommandörer av de särskilda ordnarna i regel icke utlösas, hade, enligt vår mening, bort föranleda utskottet att föreslå avlåtande av skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning och förslag till utfärdande av sådana bestämmelser, att utnämningssbrev skola lösas av dem som mottaga dylika utnämningar. Det måste nämligen anses oriktigt, att tillämpningen av stämpelförordningen i detta avseende skall vara beroende på godtycke från deras sida, som skulle erlagga stämpelavgiften.

Emellertid har ett inom utskottet i detta syfte framställt yrkande icke vunnit majoritet, och, då motionen om dessa avgifters fördubbling icke berör frågan om åläggande för vederbörande att utlösa utnämningssbrev, lär ett skrivelseförslag icke kunna reservationsvis framställas. Vid sådant förhållande och då här förefinnes en möjlighet att kunna öka statsverkets inkomster, hava vi ansett oss böra fästa uppmärksamheten på saken, så att till nästa riksdag förslag i angiven riktning kan föreligga.

Vi anse likväl, att riksdagen i sammanhang med föreliggande förslag om fördubbling av åtskilliga andra stämpelavgifter bör fatta ståndpunkt även till herr Vindhals motion, i vad den avser fördubbling av nu ifrågavarande stämpelavgifter, och yrka fördenskill,

att riksdagen måtte, med bifall till herr Vindhals motion, I: 143, i vad densamma avser stämpelavgifterna för utnämningssbrev för riddare och kommandörer av de särskilda ordnarna, besluta, att nämnda avgifter skola höjas till dubbla beloppen».